

Riksbanken viktigare än politisk osäkerhet

Marknadsreaktionerna på valresultatet blev som väntat små. Däremot signalerar Riksbanken nu allt tydligare att den första räntehöjningen rycker närmare. Den som har bostadslån behöver ha beredskap för att både räntekostnaderna och de totala boendekostnaderna är på väg uppåt.

PRIVATEKONOM
Jens Magnusson

Valet till riksdagen den 9 september slutade i ett oklart läge och det krävs tid att reda ut vem som egentligen vann och vilka partier som ska leda landet. Att det blev så är ingen överraskning. Det här är det nya politiska landskap vi lever i och som vi sannolikt kommer att leva i under lång tid framöver. De två traditionella blocken utmanas av ett tredje och det är betydligt svårare att hitta balanspunkten mellan tre politiska maktcentra, än mellan två. Väntat var också att de finansiella marknaderna hälsade den nya politiska situationen med ett stort lugn. I förra månadens Boränteråd ("Valfeber utan räntefrossa") diskuterades att Sveriges låga statskuld och goda konjunkturläge till stor del skyddar oss mot att politisk osäkerhet ska leda till kronfall, ränterusningar eller börsnedgångar. Just det verkar vara något så ovanligt som en ekonomisk-politisk spådom som faktiskt slog in. Trots det besvärliga politiska läget har kronan, räntan och börsen bara rört sig marginellt och då snarare i positiv än i negativ riktning.

Betyder det att vi kan slå oss till ro och anta att allt fortsätter som hittills? Nej, även om just den politiska osäkerheten kan hanteras, finns det anledning att fortsätta vara uppmärksam. För även om statskulden är låg så är hushållens skulder höga. Likaså är priserna på tillgångar som bostäder och aktier högt upprissade, bland annat som en konsekvens av att Riksbanken trots det gynnsamma konjunkturläget har hållit räntan rekordlåg under lång tid. Även om vi varken ser att en kraftig konjunktturnedgång eller ett större boprisfall för närvarande ligger i korten, så gäller varsamhet. Privatekonomin måste klara fler scenarier än bara det mest troliga. Det är heller inte bara dramatiska kriser eller prisfall som kan ställa till det. Även måttliga

förändrar kan påverka oss över tid. T.ex. blir Riksbanken nu allt tydligare med att en första räntehöjning kommer i december eller februari. Det är ingen garanti för att det blir så men det är värt att notera att det är först nu som Riksbanken börjar ange specifika månader för räntehöjning. Det tolkas allmänt som att man bestämt sig.

Man kan förstås tycka att en höjning med 0,25 procent inte är mycket från dagens extremt låga nivåer. Men det är en början och många experter talar om att vi inom en treårsperiod sannolikt kommer att ha dubbelt så höga bolåneräntor som idag. Man ska heller inte utesluta ännu striktare amorteringskrav eller att ränteavdragen börjar fasa ut under den här mandatperioden. Dessutom talas det åtminstone från vissa politiska håll åter om fastighets- och kanske förmögenhetsskatt. Vad av detta som blir av vet vi inte men det är mer som pekar på stigande boendekostnader än på sjunkande. Samtidigt uppger hälften av alla hushåll (Demoskop) att de skulle få ganska eller mycket stora problem om boendekostnaderna stiger med 50 procent inom en treårsperiod. Bara vart femte hushåll uppger att de inte skulle få problem alls.

Så även om ekonomin är bra och räntorna lär vara låga ett tag till, finns det all anledning att se om sitt hus och sina lån. Att sprida ränteriskerna med hjälp av olika räntebindningstider och att se till att ha ett sparande som kan täcka både tillfälliga utgifter och trendmässigt stigande boendekostnader, är kloka åtgärder för de allra flesta.